

Beknorte weergave van het reisverslag van Conrard Vlecken.

20 sept. 1804 vertrek Conrard Vlecken met de gravin Josephine Philippine D'Arberg, een knecht gemaand Mighel en dienstmeid Crisстина uit Brussel naar het kasteel van de hertog van Arensberg. Op 24 sept. 1804 komen ze in Maastricht aan en logeren ze in de herberg "In den Hellem" aan het Vrijthof:(Thans: Hotel Du Casque)

De reis gaat langs de Rijn tot Mainz via Frankfurt naar Darmstadt, Heilbronn, Stuttgart, Ulm (4 okt.1804), Augsburg (hier vroeg de Graaf van Boffort om mee te reizen met zijn knecht naar Italië.) .

Via een paar dorpen waar gelogeed werd is het gezelschap naar Innsbruck getrokken. Hier is het gezelschap 8 dagen gebleven en kreeg Conrard een mantel tegen het koude weer.

Vertrek uit Innsbruck op 11 oktober 1804. Op 13 oktober zijn ze in Trento (Italië). Hier hoorde Conrard voor het eerst Italiaans spreken. In Trento bleef het gezelschap 3 dagen Conrard was op de zondagmiddag door de stad gaan wandelen en hij vond deze stad niet schoon en ook niet groot.

In de volgende herberg valt hij van de keldertrap en stoot zijn knieën. Hij schreef dan het volgende:

"Maar ick soude mij ock hebben kunnen den kop an stuken vallen. Het was een maller met een honur".(een geluk bij een ongeluk)

Vervolgens naar Verona waar de Hertog van Arenberg was, die met hen verder reisde naar de volgende stad Mantou. Hiervan schrijft hij dat de stad zeer triestig is omdat ze veel geleden heeft onder het bombardement van de Fransen. De stad was half keizerlijk en half Frans. (door Verona loopt de rivier de Adige)

Van Verona gaan ze naar Padua. Hier is Conrard 10 dagen gebleven omdat de gravin met de hertog van Arensberg naar Venetië ging. Hij moest op de bagage passen.

Hij is toen de stad ingegaan naar de kerk van H. Antonius van Padua. Hier hadden de Fransen 500 lampen van goud en zilver meegenomen die rond het beeld van de H. Antonius stonden. Ook het beeld hadden ze mee willen nemen, maar de burgers van Padua hebben 40000 lires betaald om het te behouden.

Verder beschrijft hij nog een paar kerken die hij bezocht heeft in Padua.

Op 11 november vertrekken ze uit Padua en moeten een rivier oversteken (waarschijnlijk de Brenta), dat de grens vormt tussen Frans en Italiaans gebied. Hier worden ze "gevisiteerd" en moesten ze hun koets ontladen ter controle. Daarna hebben ze overnacht in de "Twe Immeren". Om 4 uur s'morgens wordt de bagage weer in de koets geladen en worden 6 koeien (waarschijnlijk ossen) voor de koets gespannen omdat de weg te slecht was.

Nadat ze de slechte weg hadden verlaten werden weer de 6 paarden (die vooruit waren gebracht) weer voor de koets gespannen.

Ze steken de Po over en komen in Ferrara op 18 november. Hier meldt Conrard dat de zoon van de Hertog van Arensberg ziek is en 21 dagen in bed heeft gelegen. In Ferrara zijn de straten geplaveid en langs de kant zijn er "briken" waar de mensen over kunnen lopen.

Verder meldt hij dat de herberg redelijk goed is behalve "de kamer waar de keizer te voet gaat" (wc).

Op 11 december vertrekken ze naar de stad Cento, waar ze in een kleine herberg logeren. Hij vermeldt dat hij de kat in het water heeft gesmeten, die in zijn kamer was. Van Cento reizen

ze naar Bologna en daarna naar Faenza. Hier heeft hij “goede”wijn gedronken, die hem slecht “bekomen” was.

Op 17 december gaan ze naar Remini, waar een Fransman ruzie met hen maakte. Van Remini gaat het naar Fano, waar men problemen had om binnen te komen, omdat zij van steden kwamen waar de pest zou zijn. Van Fano naar de havenstad Ancona, waar veel handel is. In de haven waren Engelse schepen.

Van Ancona naar Loreto. De stad ligt op een hoge berg en de koets moest door 8 paarden en 2 ossen naar boven getrokken worden. Conrard schrijft in zijn verslag over het mirakel van Loreto. Hier heeft Conrard 6 rozenkransen en 6 zilveren medailles gekocht.

Via het stadje Louventino komen ze in de stad Terni. Hier hebben ze **Kerstmis 1804** doorgebracht.

De gravin en de graaf van Bouffor en juffrouw Crisstina en hun knecht zijn de fontein van Terni gaan bekijken. Conrard is op kerstdag ook naar deze fontein wezen kijken. Hij beschrijft hoe deze fontein eruit ziet. (deze fontein zijn kunstmatige watervallen)

Op de 2e Kerstdag vertrekken ze naar het dorp Montras.

Op 27 december komen ze in **Rome** aan en logeren ze in de herberg Pio Platse. In Rome is het gezelschap 14 dagen gebleven om de schoonheid van de stad te zien.

Als eerste zijn ze de St.Petruskerk in het Vaticaan gaan bekijken. Hiervan zegt Conrard: “men heeft geen ogen genoeg om de schoonheid van deze kerk te zien.”

Op 10 januari 1805 vertrekken uit Rome naar het zuiden langs de kust via Velletri naar Terracina aan de kust. Tijdens deze rit ziet hij honderden vogels, die hij noemt: wilde eenden, wilde ganzen, zeemeeuwen, reigers en spreeuwen in een woord van allerlei vogels. Om ze te verjagen heeft hij vanaf de koets geschoten met zijn pistool.

Ze logeren in een herberg in Napels met uitzicht op de zee. Hier geeft hij een hele beschrijving wat hij in Napels allemaal ziet.

Hij beschrijft de Vesuvius als “Men ziet daar den berg branden dat is te zeggen men ziet maar vonken en solver. Het was niet mogelijk om daar 2 minuten te blijven staan vanwege de hitte.”

Ze zijn op 16 februari 1805 de Vesuvius opgegaan met ezels en het laatste stuk te voet. De Gravin werden door 4 man in een “leunstoel” naar boven gebracht. Conrard beschrijft hier de lavastroom die naar beneden liep en dat zij allen moesten hoesten van de solverlucht. En toen hij s’avonds terug was in de herberg was zijn horlogeketting zo zwart als zijn hoed.

Napels en de Vesuvius heeft veel indruk op Conrard gemaakt, hij schrijft vele bladzijden hierover.

Ook zijn ze Pompeii gaan bezoeken. Conrard schrijft hierover:

“Dat is te zeggen de stad is niet meer, maar men ziet veel wondere dingen, die gebeurd zijn sedert zeshonderd jaren het genen men daar ziet hoe de stad Pompeii vergaan is door de geweldige as van die berg, die noch altijd brandt.”

Verder vertelt hij dat de gravin de koningin van Napels is gaan bezoeken in haar paleis te Napels. Op de trappen van het paleis en straten vindt men overal “voulighijt” De Napolitaner is volgens Conrard zeer vuil.

Ook de haven van Napels vindt hij interessant omdat hij daar honderden schepen zag van alle gewesten en oorlogsschepen met 70 kanonnen erop.

Ze gaan weer naar Rome waar ze tot 28 mei 1805 blijven.

Hij schrijft hier over de vastenavond, de paleizen, de kerken, de St Petruskerk, het Vaticaanmuseum die hij bezocht heeft en de wandelparken.

Op 16 mei zijn ze naar de brug van Pontemoli gegaan om de Paus (Pius VII) te zien arriveren, die van Parijs kwam. Daarna zijn ze naar de St.Petruskerk gegaan waar de Paus de aanwezigen de zegen gaf. De Paus was naar Parijs geweest om de keizer van Frankrijk en koning van Italië te kronen. s'Avonds was er vuurwerk bij de Tiber omdat de Paus weer terug was in Rome.

Op 23 mei was het Hemelvaart en zijn ze naar "grote messe" van de H. Vader geweest in de kerk van St Jan van Lateranen. De Paus werd door de kerk gedragen en gaf de zegen aan het volk.

's Middags is de gravin op visite geweest bij de Paus met de keizerlijke gezanten van Oostenrijk. Ze werden ontvangen in de hof van het pauselijk paleis waar 2 kabinetten waren om dames te ontvangen "omdeswil dat hij geen froupersonen in zijn palis mag ontvangen"

Op 28 mei 1805 vertrekken ze definitief uit Rome en komen via een aantal herbergen op 1 juni aan in Florence. In Florence is hij een koers van "honderden vouturen " gaan bekijken. Bij deze koers was ook de koningin van Florence en haar 5 jarige zoon, die koning was van Florence en Toscane.

Op 5 juni 1805: vertrek uit Florence naar Bologna , Modena, Parma, overtocht bij de Po en dan naar Milaan.

In Milaan bezoeken zij de grote kerk (Dom van Milaan) waarvan Conrard een beschrijving geeft.

Op 30 juni vertrekken ze uit Milaan via Vercelli naar Turijn. Ook van Turijn geeft Conrard een beschrijving.

Op 5 augustus vertrek om 4 uur s'morgens uit Turijn. Ze logeren dan in een paar dorpen, en komen dan bij een berg (van Monseni) , waar ze de bagage uit de koetsen (van de gravin en de graaf van Boffor) moeten halen. De koetsen worden uit elkaar gehaald om naar boven te brengen. Met 18 ezels brengen ze dan ook hun bagage van 2 koetsen naar boven. De gravin werd in een draagstoel met 4 man gedragen en Conrard volgde haar op een ezel. Hier merkt hij op dat hij zijn jachtmes heeft moeten trekken tegen degenen die de bagage vervoer hadden. s'Avonds om 5 uur komen ze aan met "groten regen" in de plaats Sant Sano .

Daar waren werklieden, die de koetsen weer in 2 uur inelkaar zetten,zodat ze hun bagage zelf weer in de koetsen konden laden.

Op 10 augustus komen ze dan aan in Sesteriere . Van hieruit ondernemen ze met een kleine koets een tocht naar de Mont Blanc

Conrard geeft hier een uitgebreide beschrijving van de tocht de naar Mont Blanc: op en terug. De gravin loopt hier een "verkouheijt"op, omdat zij "nat en vout" is geworden.

Conrard rijdt dan met een paard vooruit naar de herberg om een goed vuur te maken voor de gravin.

Van Sesteriere rijden ze via Chamonix naar Geneve. Over Geneve vertelt Conrard dat het een protestantse stad is waar veel “commers” is, vooral de handel in horloges zijn wijd en breed bekend.

Op 25 augustus vertrekken ze langs het meer van Geneve naar Lausanne. “het genen is de eerste stad van den Swis”. Bij Lausanne langs het meer van Geneve zijn uitgestrekte wijnvelden, die Conrard bijzonder interessant vindt.

Op 30 augustus gaat men van Lausanne met de boot over het meer van Geneve naar Vevey. De gravin is nog verkouden, schrijft Conrard maar dat had hij al eerder vermeld in zijn “rijsenden bouck”.

Hierna gaan ze op 31 augustus naar Fribourg “een sone stat en is katolick”

Op 2 september vertrekken ze met “groten regen” naar Bern (“hofstat van den Swis”) . Onderweg hebben ze een ongeluk een “ressoor” (wagenas) is gebroken, dat ze hebben moeten herstellen “binden” zodat ze pas om 11 uur s’avonds aankomen.

Van Bern gaan ze, nadat het wiel volledig is hersteld, naar Biel. Hier gaan ze met een boot het Bielemermeer op naar het eiland St.Per, dat is beplant met wijnstokken en van boven er uitziet als “eenen engelsen houf”.

Van Biel gaan ze naar Neuchatel bij een zeer groot en breed meer. Van Neuchatel reizen ze terug naar Biel en Bern.

Bern is Conrard toen gaan bekijken. Deze stad is gereformeerd en gebouwd gelijk de Italiaanse steden. Er loop een rivier (Aare) door die “seer proper en net is”.

Op 10 september vertrekken ze uit Bern naar Luzern. Ook hier maken ze een tocht over het meer van Luzern met de markies van Bouffourt en de graaf Durs. Deze tocht beschrijft Conrard ook uitvoerig.

Op 19 september gaat de reis verder naar Zurich. Wat hem hier opvalt is dat in het meer van Zurich een “gevangen hus “is. Als herinnering heeft hij hier een schilderij van de herberg gekregen.

Op 21 september vertrek men uit Zurich via Baden naar Basel.

In Basel verlaten de graaf van Boffort en de hertog van Arenberg hen. Hierover schrijft Conrard het volgende:

“Het was daer mijn vrinden mij hebben verlaeten het genen mijn pijn deden van hun te sin vertrekken omdiswil dat wij te samen bij naer een jaer gerijst hebben als goede vrinden”

Van Basel reizen ze dan terug naar Geneve, waar ze op 21 oktober vertrekken naar Grenoble . In Grenoble blijven ze van 23 tot 28 oktober. Conrard vindt de stad Grenoble niet schoon (mooi). Van Grenoble gaan ze naar Valance , waar ze s’avonds “met groten regen”aankomen. Hier hebben ze “twe nagten gelousert bij brave liden”.

Daarna via Pierelletta naar Avignon waar ze op 30 oktober aankomen.. Ze logeren hier dicht bij de poort van Avignon.. Conrard vertelt iets over het paleis van de Pausen, (die hier in ballingschap zijn geweest van 1309 tot 1376.)

Van Avignon reizen naar Fréjus. Ze vertrekken uit Fréjus, waar ze overnacht hebben met twee gendarmes, die hen moesten beschermen, door het bos van Lostevi.

Over Fréjus schrijft Conrard dat daar dichtbij Generaal Bonaparte aan land is gekomen na de veldtocht uit Egypte.(1801)

Verder vermeldt Conrard dat Bonaparte z'n geboorteplaats de "stat de la Kours (Corsica) een elant in sese, het genen men kan sin ut de stat Nice als het klaer wer is."

Ze gaan dan naar Nice waar ze in "Houtel du Jork" logeren en tot 20 januari 2006 blijven.

Ze zijn dan gaan wonen buiten de stad in het huis van Mason Campane van madame Brali naast het Malteser Kruis.

Conrard is hier verscheidene keren naar de grote kathedraal geweest waar de bisschop zijn mis deed op de hoogtij dagen van het jaar. (Kerstmis en Nieuwjaar).

Conrard schrijft dat in deze kathedraal een lielevrouwenbeeld staat dat de rechter arm voor haar borsten houdt en ook een gebruik is voor de "vroulieden" in Nice als zij naar de kerk gaan.

In Mason Campane hebben ze ook de vastentijd doorgebracht en iedere dag kwam een priester, uit naam van de gravin, een mis lezen. Conrard moest de hele vasten als misdienaar optreden.

In het huis van madame Brali stierf hun "camenier"(bediende) en de gravin is diezelfde dag vertrokken naar het Houdel du Jork in Nice. Conrard is nog 2 dagen gebleven totdat zij begraven was.

In Nice zijn ze dan tot 16 juni 1806 gebleven. Ze vertrekken dan via Cuneo weer naar Turijn. Daarna via Moderna naar Aix les Bains. In deze stad kun je "banck spelen"(casino) "daer men veel geld kan wennen en ock verspelen, maar het is seer ammusant on sin het gout en selver te sin roulleren".

Op 11 augustus vertrekt Conrard **alleen** naar Lyon, vanwaar hij op 14 augustus naar Parijs gaat en hij de 18 augustus aankomt.

Hij gaat een paar dagen Parijs bekijken hij is o.a. op "de plats de pupel, waar den kunik zijn leven heeft mouten laten".(*Lodewijk XVI is op 21 januari 1793 onder de guillotine hier onthoofd.*)

Op de 21 augustus wil Conrard met de postkoets naar Brussel, maar hij is te laat bij de vertrekplaats, zodat hij een "klen sijsken" moet nemen om de postkoets in te halen, waarmee hij dan in Brussel aankomt.

Onduidelijk is of de Gravin in Aix les Bains is achtergebleven en waarom Conrad naar huis gaat.

Tot slot schrijft Conrard op de laatste bladzijde van zijn boekje:

"Aldaar ik ben gebleven en getrouwd met Margrita Lucia Fouguet , geboren in Luxemburg en hebben te samen geleefd als man en vrouwe omtrent vierendertig jaren zonder kinderen ter wereld te brengen .

Ze is gestorven den 5 februari 1840 en is begraven te Elslloo."

Deze alinea na het overlijden van zijn vrouw bijgeschreven.